

Can Giralt, un bé que cal preservar

Maria Fornés Roca

Regidora de Sal-CUP
a les Franqueses del Vallès
maria.fornes@lesfranqueses.cat

Al nucli de Corró d'Avall, ocult a l'interior de l'illa que formen la carretera de Ribes, la carretera de Cànoves, el carrer de Sant Joaquim i el carrer Mare de Déu de Montserrat, i invisible per als vianants, es conserva un edifici que és testimoni de la memòria històrica del municipi. Es tracta d'una nau de 600 metres quadrats construïda a final del segle XIX per a ús industrial, que l'any 1936 va ser remodelada per ser mercat municipal i que durant la guerra es va convertir en magatzem de les col·lectivitats agràries del municipi. La rehabilitació de Can Giralt per transformar-lo en mercat municipal va ser projectada el desembre de 1936 per l'arquitecte Manuel Subiño i Ripoll, membre fundador del GATCPAC (Grup d'Artistes i Tècnics Catalans per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània). L'any 1939 la nau va tornar a mans privades i a la dècada dels 50 s'hi va donar d'alta Agroquímica del Vallès, empresa d'elaboració de pigments.

L'edifici apareix en l'avanç de catàleg del Patrimoni que es va fer l'any 1985, amb la denominació d'Agroquímica, i datat el 1886 –tal com constava a la tanca de ferro avui desapareguda–, amb la descripció: “Edifici aïllat de planta rectangular, amb planta baixa i golfa, coberta de teula a dues vessants amb porxo d'entrada a la façana principal. La tanca està alineada a la carretera.” També s'hi indica que està “rodejat de jardí”, que l'estat de conservació és bo i que en aquell moment s'utilitza com a magatzem. Malgrat això, no es va incloure en el catàleg definitiu de l'any 2000, la tanca es va destruir i a hores d'ara l'edifici està en risc d'enderrocament, ja que el projecte urbanístic del sector no preveu conservar-lo.

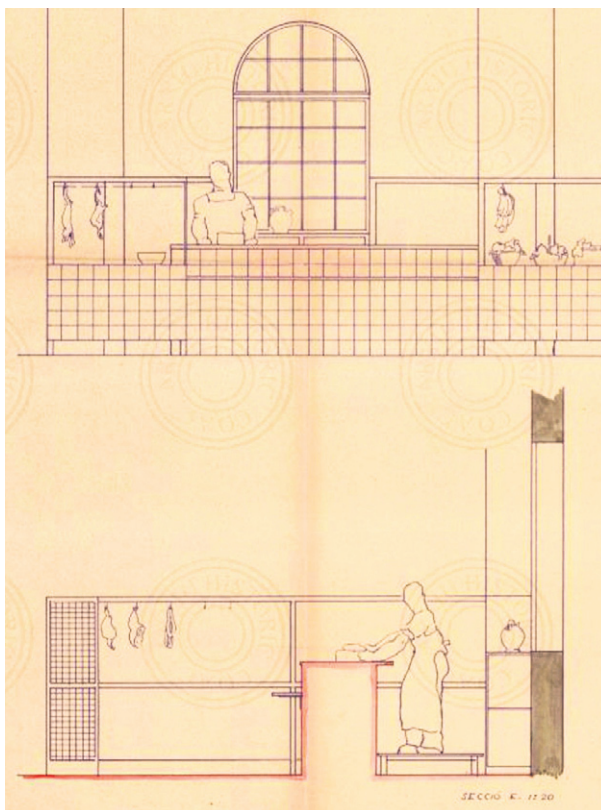
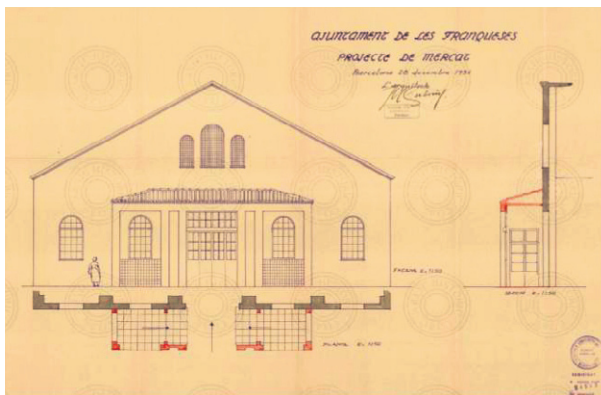
Sensibles al valor històric i arquitectònic d'aquesta nau, fa uns mesos un grup de veïns i veïnes del municipi, a l'entorn de l'ateneu La Tintorera, van constituir un grup de treball per estudiar i donar a conèixer la història i l'interès de la nau de Can Giralt, perquè no es pot valorar ni defensar allò que no es coneix.

Com a resultat de la feina del grup, aquest desembre es va presentar al ple de l'Ajuntament una moció per incloure la nau en el catàleg del patrimoni local a fi de preservar-la. La moció es va aprovar amb els vots a favor de tres grups de l'oposició i l'abstenció de l'equip de govern, que, en boca del regidor d'Urbanisme, va afirmar que no tenen inconvenient a conservar Can Giralt “si es pot demostrar el seu interès arquitectònic, històric i cultural”, un escepticisme que contrasta amb les paraules dels grups favorables a incloure'l en el catàleg: “Can Giralt és un testimoni de la nostra memòria, un testimoni d'allò que és i d'allò que va ser les Franqueses” (Imma Ortega); “malauradament ens queda molt poc patrimoni, i per tant ens cal conservar el que encara tenim” (J. Antonio Aguilera).

El cos de la moció detallava per què és un element d'interès i s'acompanyava de textos d'aval d'arquitectes que coneixen bé el patrimoni local. Concretament, els arquitectes Vicenç Oliveras, reconegut per l'Ajuntament de Granollers per la restauració de l'edifici de ca la Magdalena, al capdamunt del carrer Barcelona, i Lluís Cuspinera, premi FAD de restauració pel pavelló Ave Maria de la Maternitat, a Barcelona, restaurador de l'edifici de l'Ajuntament de les Franqueses, impulsor del reconeixement de l'illa Raspall de la Garriga com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), Oliveras i Cuspinera són tots dos redactors del Pla Especial de Patrimoni històric arquitectònic de les Franqueses i del Pla Especial de Patrimoni arquitectònic de Granollers. La moció també incorporava els avuls d'historiadors que han estudiat el període de la Guerra Civil a les Franqueses: Joan Garriga, pro-

GOOGLE MAPS

La nau de Can Giralt, oculta a hores d'ara per als vianants, i plànols de la reforma per a mercat municipal dels anys 30

fessor de dret i d'història, especialitzat en la investigació de la Guerra Civil i la dictadura franquista; integrant del Grup de recerca i estudi de l'època franquista de la UAB, i del Centre d'Estudis sobre el franquisme i la democràcia de la UAB, i Eduard Navarro, investigador de la repressió del franquisme a Granollers i la comarca, autor del llibre *Estudis sobre el franquisme i la repressió a Granollers i el Vallès Oriental* i de diversos estudis i articles a la revista *Ponències*, del Centre d'Estudis de Granollers. I tots dos són autors de *Les Franqueses del Vallès: els anys de la Segona República (1931-1939)*, *Les Franqueses del Vallès i la primera etapa franquista (1939-1960)* i *Corró d'Avall, identitat i*

Can Giralt, construït a finals del segle XIX, és un dels comptats elements del patrimoni industrial que es conserven al municipi

canvi d'un poble, editats per l'Ajuntament de les Franqueses.

En el seu document Oliveras i Cuspinera consideren que l'edifici, a part de l'interès arquitectònic i urbanístic, té el valor històric afegit de l'autoria de la remodelació de l'any 1936, i també que “l'ordenació urbanística en tràmit contempla un ampli espai públic central a manera de rambla o passeig [...] que suggereix la continuïtat plaça de l'Espolsada - Can Giralt - carretera de Ribes - Ajuntament. Aquesta continuïtat com a eix de vianants pot reforçar-se amb la preservació de la nau de Can Giralt com a bé patrimonial de valor històric arquitectònic aportant un nou significat a aquest recorregut peatonal.” I afirmen: “Incorporar Can Giralt com un dels condicionants bàsics del planejament d'aquesta illa no representa cap incompatibilitat sinó la possibilitat d'afegir un valor simbòlic i una referència reconeixible pel seu valor històric i arquitectònic que caracteritzaria aquest nou espai públic.”

Per la seva banda, Garriga i Navarro sostenen que “cal actuar amb molta sensibilitat davant del deteriorament d'elements valuosos” degut al pas del temps. Adverteixen que “és un combat per la cultura i cada col·lectivitat ha d'exercir les funcions d'agents actius en allò que fou dels avantpassats, que és nostre i que volem transmetre”, i que “no es pot aturar mai la vigilància a l'entorn de tot el que representa patrimoni cultural”. Finalment s'adhereixen a les valoracions dels arquitectes en el sentit que és factible “la compatibilitat d'un valor simbòlic i la seva permeabilitat amb l'entorn urbà”.

L'historiador Jordi Planas, professor del Departament d'Història i Institucions Econòmiques de la Universitat de Barcelona, especialitzat en història agrària i autor de diversos treballs sobre els propietaris rurals i l'organització dels interessos agraris a la Catalunya contemporània, la família de l'alcalde republicà Francesc Montserrat, que va donar l'arxiu familiar a l'Ajuntament, i nombrosos veïns i veïnes del municipi donen suport a la proposta d'incloure l'edifici de Can Giralt al Catàleg de Patrimoni Arquitectònic, dins del Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic de les Franqueses del Vallès, “com a pas previ i necessari per a la seva conservació i rehabilitació”, segons s'expressa en el document que han signat.

Que durant els darrers 20 anys Can Giralt hagi desaparegut de la vista dels veïns i veïnes de Corró d'Avall no significa que ni la nau ni la seva història hagin desaparegut de la memòria dels més grans, però sí que és causa que moltes persones que han vingut a viure a Corró d'Avall les dues darreres dècades la desconeguin. No ens queda gaire patrimoni i cal conservar el que tenim, però per conservar-lo cal saber que el tenim. Per això el grup de treball *Salvem Can Giralt*, adscrit a l'ateneu La Tintorera, continua la tasca de donar a conèixer i despertar l'interès de la població per un dels comptats elements del patrimoni industrial que es conserven al municipi.

Que malgrat les dades aportades i la solvència professional de les persones que avalen la proposta, l'equip de govern es mantingui escèptic i vulgui contrastar totes aquestes opinions és legítim. En aquest sentit, té en el servei de patrimoni de la Diputació un recurs gratuït de suport als ens locals, però sembla que en comptes d'això vol contractar una empresa privada –a càrrec de les arques municipals–, perquè elabori un estudi sobre l'interès “arquitectònic, històric i cultural” de l'edifici.

Coneixent el tarannà d'aquest govern i la tendència que té a escudar-se en els tècnics per justificar decisions polítiques qüestionables, ens temem que busqui una coartada per a una decisió presa per endavant. Esperem equivocar-nos i que Can Giralt s'inclougui en el catàleg del patrimoni, es preservi i esdevingui un espai de memòria i d'ús públic que pot ajudar a vertebrar el nucli de Corró d'Avall –tal com afirmen Cuspinera i Oliveras– i en benefici de tot el municipi.